Из колекције Марјановић
(седамдесете и осамдесете)

Александар Цветковић
Стварање облака, 1973.
уље на платну, 125 x 125 cm

Из колекције Марјановић
(седамдесете и осамдесете)

Продајна галерија "Београд"

октобар 2014.

Здравко Вучинић

ПРЕСТИЖНИ ТОК НОВИЈЕ СРПСКЕ УМЕТНОСТИ

Код разматрања било које колекције увек се изнова поставља питање шта тиња у човековој свести, заправо, шта покреће његов наум да прикупља ликовна дела, коначно, зашто жели да их поседује. Одговор није једноставан, јер залази у дубљу, далеко сложенију, крајње осетљиву страну људске природе. Она се тиче домена социологије, психологије, економије, антропологије, па и других наука, које би помогле да се дође до задовољавајућег одговора. Поред тога, што се у свету уметности само ликовни „предмет“ може поседовати у материјалном и, сходно интелектуалном досегу у сваком другом погледу, по мом уверењу испред и изнад свега остаје укорењена љубав према уметничком делу. Ту мислим на његово каткад тешко докучиво унутрашње устројство, у које је уткана енергија коју исијава, којом плени, која крепи дух имаоца и оплемењује његово биће. Треба имати на уму стечену блискост са ликовним остварењем, са његовом духовном димензијом, која се претвара у постојано средство комуникације са уметницима и са другим колекционарима у циљу ширења искустава и протока идеја.

Колекционар је свестан да право уметничко дело временом постаје трајно добро, од посебног значаја за културу којој припада. Остаје спремност власника да поседоване радове љубоморно чува и сачува за поколења, напокон, није мали број оних који их завештају и друштву оставе у наслеђе.

Тешко је пренебрегнути податак да се ликовна култура код нас у потоње време највећим делом препознаје по несебичном залагању појединаца у шта нас уверавају бројни примери, што су обележили десетак минулих година. Без намере да се упустим у дубљу анализу узрока и последица које прате овај проблем, овде ће бити речи о посебном труду, рекао бих, изузетних прегалаца који на свој начин надомештају дате пропусте. Они изгарају у своме пориву и све више задобијају истакнуто место у промоцији наше уметности.

Током протеклих година, које се поклапају са низом погубних промашаја у српској култури учињених, у првом реду заслугом престижних националних кућа, Народног музеја и Музеја савремене уметности, у којима је недоступно похрањено, непроцењиво благо наше и не само наше историје уметности, Продајна Галерија Београд, из године у годину у свој излагачки простор окупља домаће колекционаре. Њихове вредне збирке, које се овим путем показују суду јавности, поред текуће праксе, постале су једини судионици наше ликовне сцене.

Плодотворним деловањем, заправо, посредовањем између уметника и купаца, Галерија се како-тако може сматрати зачетником и, као што се види, промотером најзначајнијих колекција које су заживеле и остварене у Београду и Србији. На то указују примери што се потоњих година одвијају у њеном динамичном излагачком простору, чиме приватне збирке све више излазе на видело дана. Оне заузимају важно, неки пут неизоставно место у токовима домаће уметности. То потврђују до сада уприличене изложбе колекција Душана Вујошевића, Ђура Поповића, Зорана Вујичића, Милутина Поповића до најновије Николе Марјановића. Томе свакако није крај, јер их има још које заслужују пажњу, те их је потребно надаље приказивати, како би се о њиховим распонима стекла права слика. Упркос неповољним приликама, уз крајњу посвећеност и знатна материјална одрицања надахнути појединци утичу да путем куповине дела не пресахне потреба за помагање ликовне културе, којој се од стране одговорних институција не придаје одвећ значаја.

Њихове збирке изнимним постигнућима домашују разину најстрожих критичких поенти, јер рецентним фокусирањем зацртаних координата резимирају неке од темељних периода нашег сликарства.

Ликовна збирка Николе Марјановића наставља тај пут. Она је настала у раздобљу од 1970. до новијих дана, што значи да се простире кроз распон од готово пет деценија. У том периоду је задобила импозантан контекст у квалитативном и квантитативном погледу. О томе сведочи њен садржај, имена бројних истакнутих аутора и остварене естетске и поетичке премисе. Тиме се феноменолошки профил колекције уздиже на раван престижне, рекао бих узорно нивелисане феноменолошке трансмисије, која се с правом смешта у сам врх српске културе.

Колекција Николе Марјановића до сада није излагана у овом облику и обиму, сем извесних фрагмената у оквиру смотри седамдесетих и осамдесетих година. Тек сада, на овом месту, њен део који профилише гибања у датом делу сликатства показује се у правом светлу, заправо, први пут може да се стекне увид у висок, стручним умећем прожет, квалитет одабраних радова.

Овако сачињен скуп дела није успутан ни случајан. Није реч о обичним, како-тако прикупљеним радовима, већ пробраним и с крајњим укусом одабраним сликама. Њихов збир је настао у складу са властитом осетљивошћу за дату материју, још више, у питању је смишљено трагање кроз дискурс сложених уметничких превирања. Због одсуства временског отклона, неопходног за њихову поузданију процену, нека дела су могла да заведу и одведу у заводљиве, колико замршене просторе појединачних казивања у којима се отежано снаћи, успоставити приоритете и спровести јасну идеју. Ово тим пре што је реч о новијој уметности, којој је Марјановић посветио пажњу, коју по правилу прате неизбежне тешкоће, као што су бројне непознанице и могуће неизвесности. Без обзира на то, Марјановић је остао при намери да у том погледу осети своје доба и „ухвати“ дух времена. Преданим залагањем, он је успео да препозна водећу матицу, у њој главне стваралачке индивидуалности и, колико је могуће, дела која су обележила судбину новије српске уметности.

Уистину, збирка каква јесте, представља захвално утолико драгоцено поље, што узрокује пажњу љубитеља ликовног остварења, али и стручне јавности која преко ње може да потврди, ако је потребно валоризује постојећа уверења или пак отклони извесне недоумице. Стога, овај сегмент радова заокружене, чврсте уоквирености, уздигнуте до препознавања истинских постигнућа пружа могућност да се ово раздобље домаће уметности верније и потпуније сагледа.

Будући да је у питању ревијална манифестација, овом пригодом се нећу бавити осврtом на слике или, пак, особна поетичка казивања, јер за то није место ни прилика. Узимам слободу да нагласим да су, овде уврштени радови стваралаца, што су махом оличени наградама и признањима. У складу са тим, одавно су утемељени у историју српске уметности, чиме су њихови доприноси постали незаобилазни део домаће баштине.

Поводом ове збирке тешко је избећи поређење са кретањима која су се истодобно одвијала у српској уметности. За разлику од надолазећих, неки пут одвећ наглашених уплива, што су пристизали путем глобалних искушења која, каткад непримерено, задобијају више простора у нашим приликама, Никола Марјановић је својом колекцијом однеговао сасвим другачији приступ. Дакле, упркос разноликих концептуалних кретњи, које радикално мењају, шта више, руше језички иманентну структуру ликовног казивања, он је нашао ослонац у најбољим токовима домаће традиције, оне што уважава искуства сопственог наслеђа. Његова збирка је одређена суштинским одредницама миљеа из кога потиче. Одабрани радови поткрепљују нашу самосвест, препознату и потврђену кроз виталне историјске преображаје, који издржавају пробу времена.

Ово су само нека, не и једина промишљања о колекцији Николе Марјановића, која пружа драгоцене податаке за боље разумевање, упутније и потпуније тумачење дела нашег сликарства, омеђеног крајем друге половине прошлог и првом четвртином овог века.

Како приличи овако сазданим однегованим збиркама, о њој и њеном доприносу ће засигурно још бити говора, јер, каква јесте, заслужује сваки вид пажње.

Тафил Мусовић
Без назива 2, 1978.
комб. тех. на картону, 35 x 37 cm

Тафил Мусовић
Без назива 1, 1978.
комб. тех. на картону, 35 x 29 cm

Александар Цветковић
Заставе, 1993.
уље на платну, 45 x 65 cm

Татјана Пировић
Камени предео, 1987.
уље на дасци, 53 x 34 cm

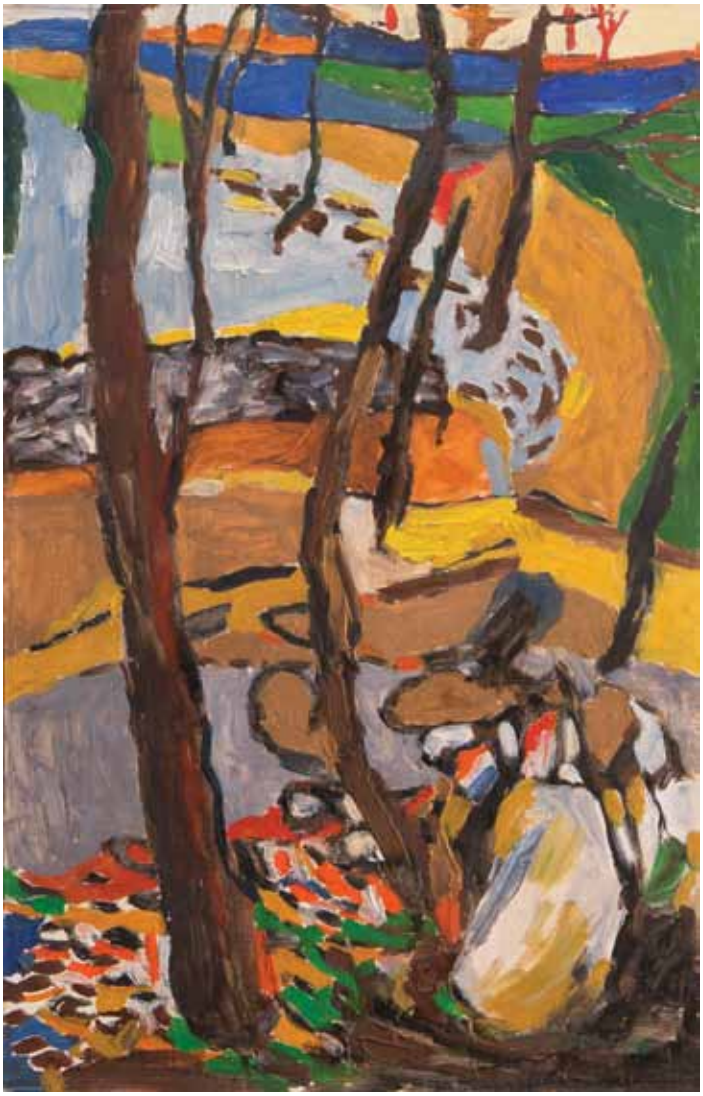

Татјана Пировић
Шумски пут, 1985.
уље на платну, 25 x 25 cm

Небојша Здравковић
Вечерња киша, 1985.
уље на платну, 50 x 65 cm

Томислав Стошић
Кућа, 1990.
уље на платну 85 x 60 cm

Владимир Пајевић
Пад великог балона, 1986.
уље на платну, 65 x 65 cm

Владимир Пајевић
Црна жена, 1977.
уље на платну, 36 x 48 cm

Драгослав Живковић
Пејсаж, 1989.
уље на платну, 25 x 23 cm

Драгослав Живковић
Мртва природа, 1986.
гваш, 21 x 29 cm

Драгана Јовчић
Акт, 1978.
уље на платну, 27 x 40 cm

Станко Зечевић
Акт, 1987.
комб. тех. на картону, 33 x 41 cm

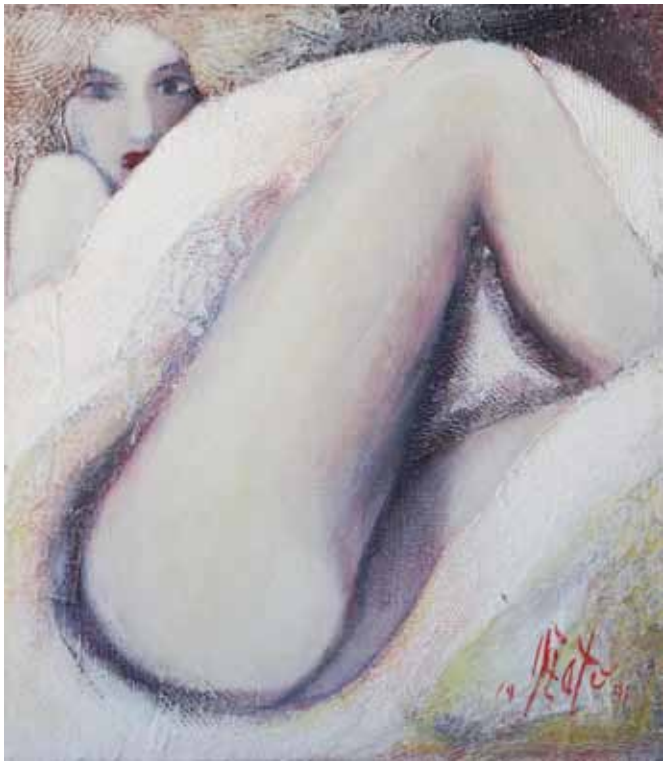

Никола Џафо
Бели акт, 1991.
уље на платну, 37 x 32 cm

Никола Џафо
Риба, 1986.
комб. тех. на картону, 60 x 42 cm

Ратко Лалић
Отапање, 1987.
уље на платну, 40 x 50 cm

Слободан Роксандић
Пушач, 1989.
уље на лесониту, 36 x 29 cm

Ана Капор
Око соколово, 1990.
комб. тех. на картону, 23 x 27 cm

Ана Капор
Помпеја, 1990.
уље на платну, 24 x 19 cm

Иван Павић
Велик и јак, 1986.
уље на платну, 80 x 122 cm

Милан Сташевић
Кучићи, 1991.
уље на новини каш. на платно, 60 x 70 cm

Милан Сташевић
Мачка, 1978.
уље на платну, 40 x 60 cm

Веселин Драшковић
Прозор госпођице Ким, 1978.
уље на платну, 100 x 100 cm

ИЗЛОЖБА РЕАЛИЗОВАНА СРЕДСТВИМА
СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА КУЛТУРУ ГРАДА
БЕОГРАДА

ИЗДАВАЧ
ПРОДАЈНА ГАЛЕРИЈА «БЕОГРАД»
Косанчићев венац 19, Београд, Србија
Тел/факс 011 30 33 923
Тел 011 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

Главни и одговорни уредник
Михаило М. Петковић, директор

Кустос
Јелена Кривокапић

Уредник издања
Драгица Вуковић

Уметнички савет
Бранко Раковић
Александар – Лека Младеновић
Горан Десанчић

Текст у каталогу
Здравко Вучинић

Дизајн
Жолт Ковач

Фотографија
Соња Лековић

Штампа
Инстант систем, Београд

Тираж
150 примерака

EXHIBITION SUPPORTED BY
SECRETARIAT FOR CULTURE OF
THE CITY OF BELGRADE

PUBLISHER
GALLERY «BEOGRAD»
Kosančićev venac 19, Belgrade, Serbia
+ 381 11 30 33 923
+ 381 11 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

Editor-in-chief
Mihailo M. Petković, director

Curator
Jelena Krivokapić

Catalogue Editor
Dragica Vuković

Art Council
Branko Raković
Aleksandar Leka Mladenović
Goran Desančić

Text in Catalogue
Zdravko Vučinić

Design
Žolt Kovač

Photograpy
Sonja Leković

Printed by
Instant system, Belgrade

Print run
150

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

7.074:929 Марјановић Н. (083.824)
75.021.32(497.11)"19"(083.824)

ВУЧИНИЋ, Здравко, 1943-
Из колекције Марјановић : (седамдесете и осамдесете) / [текст у каталогу Здравко Вучинић = text in catalogue Zdravko Vučinić ; фотографија Соња Лековић = photgraphy Sonja Leković]. - Београд : Продајна галерија = Belgrade : Publisher gallery, 2014 (Београд : Инстант систем = Belgrade : Instant system). - [16] стр. : репродукције ; 22 x 22 cm

Тираж 150.

ISBN 978-86-6141-069-7

a) Марјановић, Никола - Колекција слика - Изложбени каталози b) Ликовна уметност - Србија - 20в - Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 210005004

На насловној страни
Радивој Ђуровић
Зелени семафор, 1990.
уље на платну, 100 x 80 cm (детаљ)

На последњој страни
Гордана Радојевић
Аутопортрет, 1986.
уље на платну, 80 x 60 cm

Пријатељ галерије
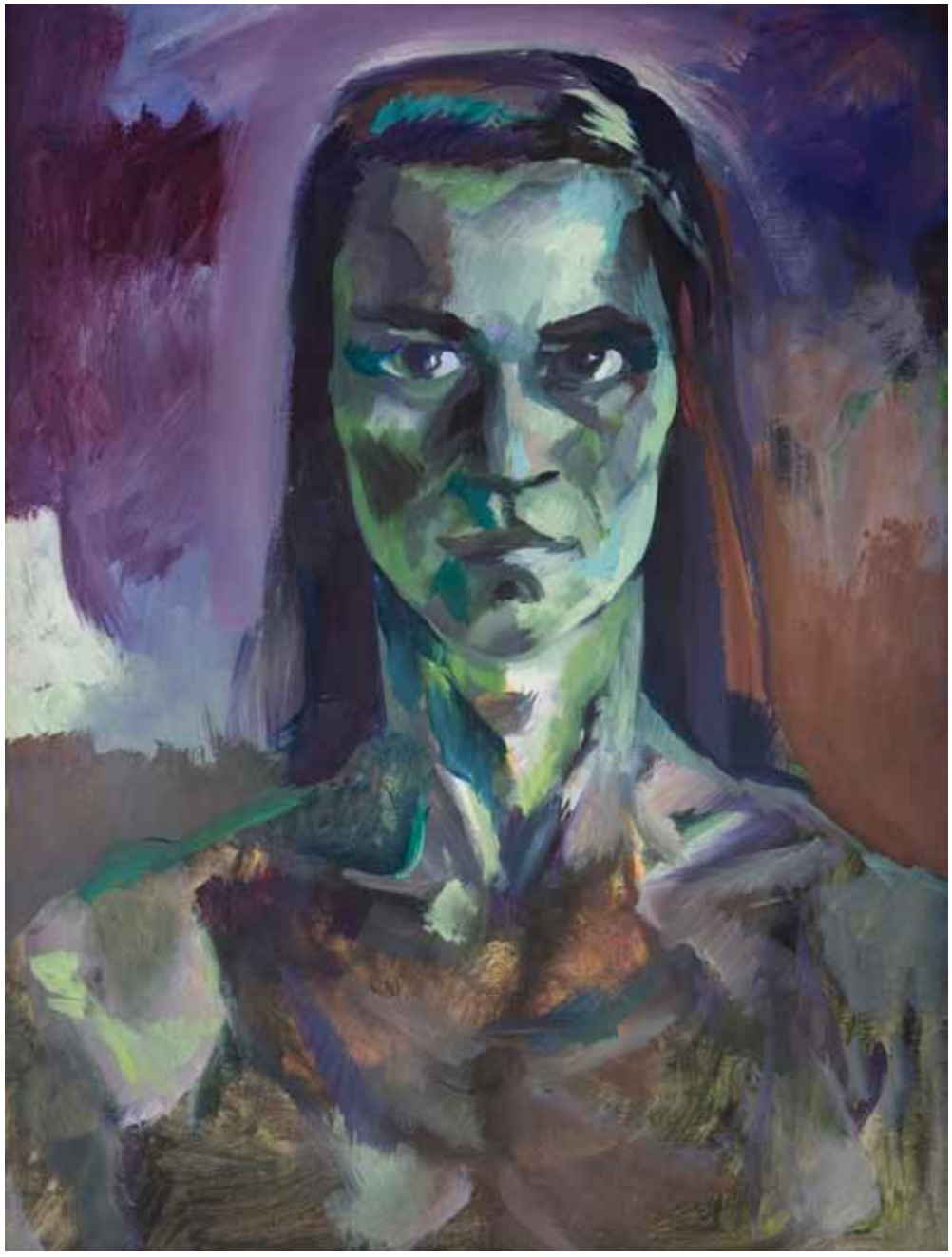
Hosting SOLUTIONS
provided by
YUNET INTERNATIONAL